

Miten Amerikka tuhosi Nord Stream -putken

[How America Took Out The Nord Stream Pipeline](#)

New York Times kutsui sitä "mysteriksi", mutta Yhdysvallat toteutti salaisen merioperaation, joka pidettiin salassa – kunnes nyt...

[Seymour Hersh](#), 8.2.2023

Yhdysvaltain laivaston sukellus- ja pelastuskeskus (U.S. Navy's Diving and Salvage Center) löytyy paikasta, joka on yhtä epäselvä kuin sen nimikin – kadulta, joka oli aikoinaan maaseutua Panama City'n alueella nyt kukoistavassa lomakaupungissa Floridan lounaisosassa, 70 mailia etelään Alabaman rajasta. Keskuksen kompleksi on yhtä kuvailematon kuin sen sijaintikin – toisen maailmansodan jälkeinen harmaa betonirakennelma, joka näyttää ammattikoululta Chicago'sta länteen. Nykyisen nelikaistaisen tien toisella puolella on kolikkopesula ja tanssikoulu.

Keskus on vuosikymmeniä kouluttanut erittäin päteviä syvänmeren sukeltajia, jotka ovat aikoinaan toimineet amerikkalaisissa sotilasyksiköissä eri puolilla maailmaa ja kykenevät teknisiin sukelluksiin, joilla voidaan tehdä hyvää - käyttää C4-räjähdyksaineita satamien ja rantojen puhdistamiseen roskista ja

räjähtämättömistä taisteluvälineistä - sekä pahaa, kuten räjäyttää ulkomaisia öljynporauslauttoja, saastuttaa vedenalaisten voimalaitosten imuventtiileitä ja tuhota tärkeiden laivakanavien sulkua. Panama City'n keskus, jossa on Amerikan toiseksi suurin sisäuima-allas, oli täydellinen paikka rekrytoida parhaat ja hiljaisimmat sukelluskoulun suorittaneet, jotka tekivät viime kesänä menestyksekkäästi sen, mikä heidät oli valtuutettu tekemään 260 jalkaa Itämeren pinnan alla.

Viime kesäkuussa laivaston sukeltajat, jotka toimivat laajalti julkisuutta saaneen [BALTOPS 22](#) keskikesän NATO-harjoituksen suojissa, asensivat kauko-ohjattavat räjähteet, jotka kolme kuukautta myöhemmin tuhosivat kolme neljästä Nord Stream -putkilinjasta, kertoo operaatiosuunnittelusta suoraan tietävä lähde.

Kaksi putkea, jotka tunnettiin yhdessä nimellä Nord Stream 1, olivat toimittaneet Saksaan ja suurelle osalle Länsi-Eurooppaa halpaa venäläistä maakaasua yli 10 vuoden ajan. Toinen putkipari, Nord Stream 2, oli rakennettu, mutta se ei ollut vielä toiminnassa. Nyt, kun Venäjän joukot kerääntyvät Ukrainan rajalle ja verisin sota Euroopassa sitten vuoden 1945 uhkaa, presidentti Joseph Biden näki putkien olevan Vladimir Putin'in väline, jonka avulla hän voi käyttää maakaasua aseena poliittisten ja alueellisten tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Kommenttia pyydettyä Adrienne Watson, Valkoisen Talon tiedottaja, sanoi sähköpostissa: "Tämä on väärää ja täyttä fiktiota." Tammy Thorp, Keskitiedustelupalvelun tiedottaja, kirjoitti samalla tavalla: "Tämä väite on täysin väärä."

Biden'in päätös sabotoida putket tuli yli yhdeksän kuukautta kestäneen, erittäin salaisen keskustelun jälkeen, jossa Washingtonin kansallisen turvallisuusyhteisön sisällä pohdittiin, miten tämä tavoite voitaisiin parhaiten saavuttaa. Suurimman osan tuosta ajasta kysymys ei ollut siitä, pitäisikö operaatio toteuttaa, vaan siitä, miten se saataisiin tehtyä ilman peittelemätöntä johtolankaa, kuka oli vastuussa.

Oli olemassa tärkeä byrokraattinen syy luottaa Panama City'ssä sijaitsevan keskuksen kovan luokan sukelluskoulusta valmistuneisiin. Sukeltajat kuuluivat vain merivoimiin eivätkä Amerikan erikoisoperaatioiden komentokuntaan (Special Operations Command), jonka salaisista operaatioista on raportoitava kongressille ja tiedotettava etukäteen senaatin ja edustajainhuoneen johdolle – ns. [kahdeksan hengen ryhmälle](#). Biden'in hallinto teki kaikkensa välttääkseen vuotoja, kun suunnittelua tehtiin vuoden 2021 lopulla ja vuoden 2022 ensimmäisinä kuukausina.

Presidentti Biden ja hänen ulkopoliittinen tiiminsä - kansallinen turvallisuusneuvonantaja Jake Sullivan, ulkoministeri Tony Blinken ja ulkoministeriön politiikasta vastaava alivaltiosihteeri Victoria Nuland - olivat ilmaisseet äänekkäästi ja johdonmukaisesti vastustavansa näitä kahta putkilinjaa, jotka kulkivat rinnakkain 750 meripeninkulman matkan Itämeren pohjalla kahdesta eri satamasta Koillis-Venäjällä Viron rajan lähellä ja lähellä Tanskan Bornholmin saarta, ennenkuin päättyivät Pohjois-Saksaan.

Suora reitti, joka ei kulkenut Ukrainan kautta, oli ollut siunaus Saksan taloudelle, joka sai runsaasti halpaa venäläistä maakaasua, joka riitti tehtaiden pyörittämiseen ja kotien lämmittämiseen ja jonka avulla saksalaiset jakelijat pystyivät myymään ylimääräistä kaasua voitolla koko Länsi-Eurooppaan. Hallitukseen jäljitettävät toimet rikkoisivat Yhdysvaltojen lupauksia minimoida suora konflikti Venäjän kanssa. Salailu oli välttämätöntä.

Washington ja sen Venäjä-vastaiset NATO-partnerit pitivät Nord Stream 1 -hanketta alusta alkaen uhkana länsimaiden ylivoimalle. Sen taustalla oleva holdingyhtiö [Nord Stream AG](#) perustettiin Sveitsiin vuonna 2005 yhdessä Gazprom'in kanssa. Gazprom on venäläinen pörssiyritys, joka tuottaa osakkeenomistajille valtavia voittoja ja jota hallitsevat Putin'in orjina tunnetut oligarkit. Gazpromilla oli 51 prosenttia yhtiöstä, ja neljä eurooppalaista energiayhtiötä - yksi Ranskassa, yksi Alankomaissa ja kaksi Saksassa - jakoi loput 49 prosenttia osakkeista. Gazpromilla oli oikeus valvoa halvan maakaasun myyntiä tuotantoketjun loppupäässä paikallisille jakelijoille Saksassa ja Länsi-Euroopassa. Gazpromin voitot jaettiin Venäjän hallituksen kanssa, ja valtion kaasu- ja öljytulojen arvioitiin joinakin vuosina olevan [jopa 45 prosenttia](#) Venäjän vuotuisesta talousarviosta.

Amerikan poliittiset pelot olivat todellisia: Saksa ja muu Länsi-Eurooppa tulisivat riippuvaisiksi Venäjän toimittamasta edullisesta maakaasusta, mikä vähentäisi Euroopan riippuvuutta Amerikasta. Itse asiassa juuri näin tapahtui. Monet saksalaiset näkivät Nord Stream 1:n osana entisen liittokansleri Willy Brandt'in kuuluisan [Ostpolitik-teorian](#) toteutumista, jonka avulla sodanjälkeinen Saksa voisi kunnostaa itsensä ja muut toisessa maailmansodassa tuhoutuneet Euroopan kansakunnat muun muassa hyödyntämällä halpaa venäläistä kaasua vauraiden länsieurooppalaisten markkinoiden ja kauppatalouden polttoaineena.

Nord Stream 1 oli NATO:n ja Washingtonin mielestä tarpeeksi vaarallinen, mutta Nord Stream 2, jonka rakentaminen saatiin päätökseen syyskuussa 2021, kaksinkertaistaisi Saksan sääntelyviranomaisten hyväksynnän saatuaan Saksan ja Länsi-Euroopan käytettävissä olevan halvan kaasun määrän. Toinen putki tarjoaisi myös tarpeeksi kaasua yli 50 prosentille

Saksan vuotuisesta kulutuksesta. Venäjän ja NATO:n väliset jännitteet kärjistyivät jatkuvasti Biden'in hallinnon aggressiivisen ulkopolitiikan tukemana.

Nord Stream 2:n vastustus leimahti Biden'in virkaanastujaisten aattona tammikuussa 2021, kun senaatin republikaanit Teksasin Ted Cruz'in johdolla toivat toistuvasti esiin halvan venäläisen maakaasun poliittisen uhan Blinken'in ulkoministerin viran vahvistuskäsittelyssä. Siihen mennessä yhdistynyt senaatti oli onnistuneesti hyväksynyt lain, joka, kuten Cruz sanoi Blinken'ille, "pysäytti [kaasuputken] raiteillaan". Saksan hallitus, jota tuolloin johti Angela Merkel, painostaisi poliittisesti ja taloudellisesti valtavasti toisen putken saamiseksi verkkoon.

Pystyisikö Biden vastustamaan saksalaisia? Blinken sanoi kyllä, mutta lisäsi, ettei hän ollut keskustellut tulevan presidentin näkemysten yksityiskohdista. "Tiedän, että hän on vakaasti sitä mieltä, että Nord Stream 2 on huono ajatus", hän sanoi. "Tiedän, että hän haluaisi meidän käyttävän kaikkia mahdollisia suostuttelukeinoja vakuuttaaksemme ystävämme ja kumppanimme, Saksa mukaan lukien, olemaan etenemättä sen kanssa."

Muutamaa kuukautta myöhemmin, kun toisen putkilinjan rakentaminen lähestyi loppuaan, Biden räpäytti silmiään. Saman vuoden toukokuussa hallinto luopui Nord Stream AG:n vastaisista pakotteista ja [ulkoministeriön virkamies myönsi](#), että putkilinjan pysäyttäminen pakotteilla ja diplomatian keinoin oli aina ollut "epätodennäköistä". Kulissien takana hallinnon virkamiesten [kerrottiin kehottaneen](#) Ukrainan presidenttiä Volodymyr Zelensky'ä, jota tuolloin uhkasi Venäjän hyökkäys, olemaan arvostelematta siirtoa.

Siitä oli välittömiä seurauksia. Cruzin johtamat senaatin republikaanit ilmoittivat kaikkien Bidenin ulkopoliittisten ehdokkaiden välittömästä saarrosta ja lykkäsivät vuosittaisen puolustuslain hyväksymistä kuukausilla, pitkälle syksyyn. Politico kuvasi myöhemmin Bidenin täyskäännöstä toisella Venäjän kaasuputkella "yhdeksi päätökseksi, joka on luultavasti enemmän kuin kaoottinen sotilaallinen vetäytyminen Afganistanista, joka on vaarantanut Bidenin agendan". [Politico later depicted Biden's turnabout on the second Russian pipeline as "the one decision, arguably more than the chaotic military withdrawal from Afghanistan, that has imperiled Biden's agenda."](#)

Hallinto räpiköi, vaikka se sai marraskuun puolivälissä helpotusta kriisiin, kun Saksan energia-alan sääntelyviranomaiset [keskeyttivät](#) toisen Nord Stream -putkilinjan hyväksynnän. Maakaasun [hinnat nousivat](#) 8% muutamassa päivässä, kun Saksassa ja Euroopassa pelättiin yhä enemmän, että putken keskeyttäminen ja Venäjän ja Ukrainan välisen sodan kasvava mahdollisuus johtaisivat hyvin ei-toivottuun kylmään talveen. Washingtonissa ei ollut selvää, mikä oli Saksan vastanimitetyn liittokansleri Olaf Scholz'in kanta. Kuukausia aiemmin, Afganistanin kaatumisen jälkeen, Scholtz oli Prahassa pitämässään puheessa tukenut julkisesti Ranskan presidentin Emmanuel Macron'in kehotusta itsenäisempään eurooppalaiseen ulkopoliitiikkaan, mikä viittaa selvästi siihen, että hän ei olisi yhtä riippuvainen Washington'ista ja sen oikukkaista toimista.

Venäjän joukot olivat koko ajan kerääntyneet tasaisesti ja uhkaavasti Ukrainan rajoille, ja joulukuun loppuun mennessä yli 100 000 sotilasta oli valmiina iskemään Valko-Venäjältä ja Krimiltä käsin. Washingtonissa hälytystila kasvoi ja Blinken arvioi, että nämä joukot voisivat "tuplaantua lyhyessä ajassa".

Hallinnon huomio kiinnittyi jälleen kerran Nord Stream'iin. Niin kauan kuin Eurooppa oli riippuvainen putkistosta halvan maakaasun saamiseksi, Washington pelkäsi, että Saksan kaltaiset maat olisivat haluttomia toimittamaan Ukrainalle rahaa ja aseita, joita se tarvitsi Venäjän torjumiseksi.

Tässä levottomassa tilanteessa Biden valtuutti Jake Sullivan'in kokoamaan virastojen välisen ryhmän laatimaan suunnitelman.

Kaikkien vaihtoehtojen tuli olla pöydällä, mutta vain yksi tulisi esiin.

SUUNNITTELU

Joulukuussa 2021 kaksi kuukautta ennenkuin Venäjän ensimmäiset panssarivaunut vyöryivät Ukrainaankin, Jake Sullivan kutsui koolle vastaperustetun työryhmän, johon kuului miehiä ja naisia esikuntapäälliköistä, CIA:sta sekä ulko- ja valtiovarainministeriöstä ja pyysi heiltä suosituksia, miten reagoida Putin'in lähestyvään hyökkäykseen.

Se olisi ensimmäinen huippusalaisista kokouksista, jotka pidettäisiin Valkoisen Talon vieressä sijaitsevan Old Executive Office Building -rakennuksen ylimmässä kerroksessa sijaitsevassa suojatussa huoneessa, joka oli myös presidentin ulkomaantiedustelun neuvoa-antavan lautakunnan (President's Foreign Intelligence Advisory Board = PFIAB) koti. Siellä käytiin tavanomaista edestakaisin vellovaa keskustelua, joka johti lopulta ratkaisevaan ennakkokokysymykseen: Olisiko ryhmän presidentille toimittama suositus peruttavissa - kuten uusi pakotteiden ja valuuttarajoitusten kerros - vai peruuttamaton - eli kineettisiä toimia, joita ei voisi perua?

Prosessista suoraan tietävän lähteen mukaan osallistujille kävi selväksi, että Sullivan'in tarkoitus oli, että ryhmä laatisi suunnitelman kahden Nord Stream -putkilinjan tuhoamiseksi - ja että hän oli täyttämässä presidentin toiveita.

THE PLAYERS Left to right: Victoria Nuland, Anthony Blinken, and Jake Sullivan.

Seuraavissa kokouksissa osallistajat keskustelivat hyökkäysvaihtoehdoista. Laivasto ehdotti, että putkea vastaan hyökättäisiin suoraan vasta käyttöön otetulla sukellusveneellä. Ilmavoimat keskustelivat pommien pudottamisesta viivästetyillä sytyttimillä, jotka voitaisiin laukaista kauko-ohjatusti. CIA:n mielestä mitä tahansa tehtäisiinkin, sen olisi tapahduttava salassa. Kaikki asianosaiset ymmärsivät panokset. "Tämä ei ole lasten leikkiä", lähde sanoi. Jos hyökkäys olisi jäljitettävissä Yhdysvaltoihin, "se olisi sotatoimi".

Tuolloin CIA:ta johti William Burns, lempeä entinen Venäjän-suurlähettiläs, joka oli toiminut Obaman hallinnon apulaisulkoministerinä. Burns valtuutti nopeasti viraston työryhmän, jonka ad hoc -jäseniin kuului – sattumalta - joku, joka tunsi laivaston Panama City -syvänmeren sukeltajien kyvyt. Seuraavien viikkojen aikana CIA:n työryhmän jäsenet alkoivat laatia suunnitelmaa salaisesta operaatiosta, jossa syvänmeren sukeltajia käytettäisiin räjähdysen laukaisemiseen putkilinjalla.

Jotakin tällaista oli tehty ennenkin. Vuonna 1971 [Amerikan tiedusteluyhteisö](#)

[sai vielä salassa pidettävistä lähteistä tietää](#), että Venäjän laivaston kaksi tärkeää yksikköä viestivät keskenään Oikotskinmereen, Venäjän Kaukoidän rannikolle, upotetun merenalaisen kaapelin välityksellä. Kaapeli yhdisti alueellisen laivaston komentokeskuksen mantereen päämajaan Vladivostok'iin.

Jossakin Washingtonin alueella, hyvin salaisesti, poimittiin ryhmä Keskustiedustelupalvelun (CIA) ja kansallisen turvallisuusviraston (NSA) työntekijöitä, joka laati suunnitelman käyttäen laivaston sukeltajia, muunneltuja sukellusveneitä ja syvänmeren pelastusajoneuvoa, joka onnistui monien yritysten ja virheiden jälkeen venäläisen kaapelin löytämisessä. Sukeltajat asettivat kaapeliin hienostuneen kuuntelulaitteen, joka sieppasi onnistuneesti Venäjän liikenteen ja tallensi sen nauhalle.

NSA sai tietää, että Venäjän laivaston korkea-arvoiset upseerit, jotka olivat vakuuttuneita viestintäyhteytensä turvallisuudesta, keskustelivat vertaistensa kanssa ilman salausta. Tallennuslaite ja sen nauha oli vaihdettava kuukausittain, ja hanke jatkui iloisesti vuosikymmenen ajan, kunnes 44-vuotias, venäjää sujuvasti puhunut NSA:n siviiliteknikko [Ronald Pelton](#) vaaransi sen. Venäläinen loikkari kavalsi Pelton'in vuonna 1985 ja hänet tuomittiin vankilaan. Venäläiset maksoivat hänelle vain 5 000 dollaria hänen operaatiota koskevista paljastuksistaan ja [35 000 dollaria](#) muista hänen toimittamistaan venäläisistä operatiivisista tiedoista, joita ei koskaan julkistettu.

Tämä vedenalainen menestys, koodinimeltä Ivy Bells, oli innovatiivinen ja riskialtis ja tuotti korvaamatonta tietoa Venäjän laivaston aikeista ja suunnitelmista.

Silti virastojen välinen ryhmä suhtautui aluksi epäilevästi CIA:n innostukseen salaisesta syvänmeren hyökkäyksestä. Oli liian paljon avoimia kysymyksiä. Venäjän laivasto partioi voimakkaasti Itämeren vesillä, eikä siellä ollut öljynporauslauttoja, joita olisi voitu käyttää sukellusoperaation suojana. Pitäisikö sukeltajien mennä Viroon, aivan Venäjän maakaasun lastauslaitureiden vastapäätä, harjoittelemaan tehtävää varten? "Se olisi fiasko", virastolle kerrottiin.

Lähteen mukaan "koko tämän suunnittelun ajan" jotkut CIA:ssa ja ulkoministeriössä työskentelevät sanoivat: "Älkää tehkö sitä. Se on typerää ja siitä tulee poliittinen painajainen, jos se paljastuu."

Kuitenkin vuoden 2022 alussa CIA:n työryhmä raportoi Sullivan'in virastojen väliselle ryhmälle: "Meillä on keino räjäyttää putket."

Seuraavaksi tapahtui tyrmistyttävää. Helmikuun 7. päivänä, vajaat kolme viikkoa ennen Venäjän väistämättömältä vaikuttavaa hyökkäystä Ukrainaan Biden tapasi Valkoisen talon toimistossaan Saksan liittokansleri Olaf Scholzin, joka oli nyt, pienen horjahduksen jälkeen, vahvasti Yhdysvaltain puolella. Seuraavassa tiedotustilaisuudessa Biden sanoi uhmakkaasti: "**Jos Venäjä hyökkää . . . Nord Stream 2:ta ei enää ole. Me lopetamme sen.**"

Kaksikymmentä päivää aiemmin alivaltiosihteeri Nuland oli antanut pääosin saman viestin ulkoministeriön tiedotustilaisuudessa, mutta lehdistö ei juuri uutisoinut asiasta. "Haluan olla teille tänään hyvin selvä. Jos Venäjä hyökkää Ukrainaan, niin tavalla tai toisella, **Nord Stream 2 ei etene**", hän sanoi vastauksena kysymykseen.

Useita putkioperaation suunnitteluun osallistuneita pöyristytti sellainen, mitä he pitivät epäsuorina viittauksina hyökkäykseen.

"Se oli kuin olisi laittanut atomipommin maahan Tokiossa ja kertonut japanilaisille, että aiomme räjäyttää sen", lähde sanoi. "Suunnitelma oli, että vaihtoehdot toteutetaan hyökkäyksen jälkeen eikä niitä mainosteta julkisesti. Biden vain ei ymmärtänyt sitä, tai jätti sen huomiotta."

Biden'in ja Nuland'in tahdittomuus, jos se oli sitä, on saattanut turhauttaa joitakin suunnittelijoita, mutta se loi myös mahdollisuuden. Lähteen mukaan jotkut CIA:n korkeista virkamiehistä päättelivät, että putken räjäyttämistä "ei enää voitu pitää salaisena vaihtoehtona, koska presidentti juuri ilmoitti, että tiedämme, miten se tehdään".

Suunnitelma räjäyttää Nord Stream 1 j 2 alennettiin yhtäkkiä salaisesta operaatiosta, joka vaati kongressin informoimista, operaatioksi, jota pidettiin erittäin salaisena tiedusteluoperaationa Yhdysvaltain tuella. "Lain mukaan operaatiosta ei enää tarvinnut raportoida kongressille, lähde selitti. Heidän piti nyt vain tehdä se - mutta sen piti silti olla salainen. Venäläisten Itämeren valvonta on ylivoimainen."

Viraston työryhmän jäsenillä ei ollut suoraa yhteyttä Valkoiseen Taloon ja he halusivat saada selville, tarkoittiko presidentti sitä, mitä oli sanonut – eli oliko tehtävä nyt käynnissä. Lähde muisteli: "Bill Burns tulee takaisin ja sanoo: 'Tehkää se!'"

"Norjan laivasto löysi nopeasti oikean paikan, matalassa vedessä muutaman meripeninkulman päässä Tanskan Bornholmin saaresta ...".

OPERAATIO

Norja oli täydellinen paikka operaation tukikohdaksi.

Muutaman viime vuoden aikana Itä-Länsi-kriisissä Yhdysvaltain armeija on laajentanut huomattavasti läsnäoloaan Norjassa, jonka länsiraja kulkee 1400 mailia Pohjois-Atlantilla ja yhtyy napapiirin yläpuolella Venäjään. Pentagon on luonut hyväpalkkaisia työpaikkoja ja tehnyt sopimuksia joidenkin paikallisten kiistojen keskellä investoimalla satoja miljoonia dollareita amerikkalaisen laivaston ja ilmavoimien laitosten parantamiseen ja laajentamiseen Norjassa. Uusiin töihin kuului tärkeimpänä edistyksellinen synteettisen apertuurin tutka kaukana pohjoisessa, joka kykenee tunkeutumaan syväälle Venäjälle ja otettiin käyttöön juuri, kun Yhdysvaltain tiedusteluyhteisö menetti pääsyn useisiin pitkän kantaman kuuntelupaikkoihin Kiinassa.

Vastikään kunnostettu amerikkalainen sukellusvenetukikohta, jota oli rakennettu vuosia, oli [otettu käyttöön](#), ja [useammat amerikkalaiset sukellusveneet pystyvät nyt työskentelemään tiiviissä yhteistyössä](#) norjalaisten kollegojensa kanssa tarkkaillen ja vakoillen merkittävää venäläistä ydinasetukikohtaa 250 meripeninkulmaa itään Kuolan niemimaalla. Yhdysvallat on myös [laajentanut valtavasti Norjan pohjoispuolella sijaitsevaa lentotukikohtaa](#) ja toimittanut Norjan ilmavoimille laivueen [Boeing'in valmistamia P8 Poseidon -partiolentokoneita](#), joilla se voi vahvistaa kaukovakoilua kaikessa, mikä liittyy Venäjään.

Vastineeksi Norjan hallitus suututti liberaalit ja jotkut maltilliset parlamentin jäsenet viime marraskuussa hyväksymällä täydentävän puolustusyhteistyösopimuksen (Supplementary Defense Cooperation Agreement = SDCA). Uuden sopimuksen mukaan [Yhdysvaltain oikeusjärjestelmä olisi tietyillä "sovitulla alueilla"](#) pohjoisessa toimivaltainen tukikohdan ulkopuolella tehdyistä rikoksista syytettyjen amerikkalaissotilaiden sekä tukikohdan töiden häiritsemisestä syytettyjen tai epäiltyjen Norjan kansalaisten osalta.

Norja oli yksi NATO-sopimuksen alkuperäisistä allekirjoittajista vuonna 1949, kylmän sodan alkuaikoina. Nykyään NATO:n ylipäällikkönä toimii Jens Stoltenberg, vannoutunut antikommunisti, joka toimi Norjan pääministerinä kahdeksan vuotta ennen siirtymistään korkeaan NATO:n virkaan Yhdysvaltain tuella vuonna 2014. Hän oli Putin'in ja Venäjän suhteen kovan linjan kannattaja, joka oli tehnyt yhteistyötä Yhdysvaltain tiedusteluyhteisön kanssa Vietnamin sodasta lähtien. Siitä lähtien häneen on luotettu täysin. "Hän on hanska, joka sopii amerikkalaiseen käteen", lähde sanoi.

Washingtonissa suunnittelijat tiesivät, että heidän oli mentävä Norjaan. "He vihasivat venäläisiä ja Norjan laivasto oli täynnä loistavia merimiehiä ja sukeltajia, joilla oli sukupolvien kokemus erittäin kannattavasta syvänmeren öljyn ja kaasun etsinnästä", lähde sanoi. Heihin voitaisiin myös luottaa tehtävän salassa pitämisessä (Norjalaisilla saattoi olla muitakin etuja. Nord Stream'in tuhoaminen – jos amerikkalaiset saisivat sen onnistumaan – antaisi Norjalle mahdollisuuden myydä huomattavasti enemmän omaa maakaasuaan Eurooppaan.)

Joskus maaliskuussa muutama ryhmän jäsen lensi Norjaan tapaamaan Norjan salaisen palvelun ja laivaston edustajia. Yksi tärkeimmistä kysymyksistä oli, että mihin kohtaan Itämeren räjähdeputket olisi paras sijoittaa. Nord Stream 1 ja 2, joissa kummassakin on kaksi putkilinjaa, olivat suurimmalta osaltaan vain reilun kilometrin päässä toisistaan edetessään, kohti Greifswald'in satamaa Saksan koillisosassa.

Norjan laivasto löysi nopeasti oikean paikan Itämeren matalista vesistä muutaman meripeninkulman päässä Tanskan Bornholm'in saaresta. Putket kulkivat yli kilometrin päässä toisistaan merenpohjassa, joka oli vain 260 metriä syvällä. Norjalaisesta Alta-luokan miinanraivausaluksesta käsin toimivat sukeltajat sukeltaisivat säiliöistään virtaavan hapen, typen ja heliumin seoksen varassa ja asettaisivat muotoillut C4-räjähdeputket neljään putkilinjaan betonisten suojusten avulla. Työ olisi työlästä, aikaa vievää ja vaarallista, mutta Bornholm'in vesillä oli toinenkin etu: siellä ei ollut voimakkaita vuorovesivirtauksia, jotka olisivat vaikeuttaneet sukeltamista huomattavasti.

Pienen tutkimuksen jälkeen amerikkalaiset olivat kaikki mukana.

Tässä vaiheessa Panama City'ssä sijaitseva laivaston hämäreä syvä sukellusryhmä astui jälleen kerran kuvioihin. Panama City'n syvänmeren kouluja, joiden harjoittelijat osallistuivat Ivy Bells -operaatioon, pidetään ei-toivottuna takapajulana Annapolis'in laivastoakatemiasta valmistuneiden eliittioppilaiden silmissä, jotka tavallisesti tavoittelevat kunniaa tulla nimitetyksi SEAL:iksi, hävittäjälentäjäksi tai sukellusvenemieheksi. Jos on pakko tulla "mustakengäksi" - eli joutua vähemmän toivottuun pinta-alusten komentoon - on aina tarjolla ainakin palvelus hävittäjällä, risteilijällä tai amfibioaluksella. Kaikista vähiten hohdokka tehtävä on miinasodankäynti. Sen sukeltajat eivät koskaan esiinny Hollywood-elokuvissa tai populaarilehtien kansissa.

Parhaat sukeltajat, joilla on syvä sukelluspätevyys, muodostavat tiiviin yhteisön ja vain parhaat rekrytoidaan operaatioon ja kehoitetaan valmistautumaan siihen, että heidät kutsutaan CIA:han Washingtoniin", lähde sanoi.

Norjalaisilla ja amerikkalaisilla oli sijaintipaikka ja toimijat, mutta oli toinenkin huoli: kaikki epätavallinen vedenalainen toiminta Bornholm'in edustalla voisi herättää Ruotsin tai Tanskan merivoimien huomion, jotka voisivat raportoida siitä.

Tanska oli myös yksi NATO:n alkuperäisistä allekirjoittajamaista, ja tiedusteluyhteisö tunsikin sen erityisistä siteistä Yhdistyneeseen Kuningaskuntaan. Ruotsi oli hakenut NATO:n jäsenyyttä ja osoittanut suurta osaamistaan vedenalaisten ääni- ja magneettisten sensorijärjestelmiensä hallinnassa, jotka jäljittivät menestyksekkäästi venäläisiä sukellusveneitä, joita silloin tällöin ilmaantui Ruotsin saariston syrjäisille vesille ja pakotettiin pintaan.

Norjalaiset vaativat amerikkalaisten tavoin, että eräille Tanskan ja Ruotsin korkeille virkamiehille oli tiedotettava yleisesti mahdollisesta sukellustoiminnasta alueella. Tällä tavoin joku ylempi taho voisi puuttua asiaan ja pitää raportin poissa komentoketjusta, mikä eristäisi putkioperaation. "Se, mitä heille kerrottiin, ja se, mitä he tiesivät, olivat tarkoituksella erilaisia", lähde kertoi minulle. (Norjan suurlähetystö, jota pyydettiin kommentoimaan tätä juttua, ei vastannut.)

Norjalaiset olivat avainasemassa muiden esteiden ratkaisemisessa. Venäjän laivastolla tiedettiin olevan valvontateknologiaa, joka pystyy havaitsemaan ja

laukaisemaan vedenalaisia miinoja. Amerikkalaiset räjähteet oli naamioitava siten, että ne näyttäisivät venäläisten järjestelmien silmissä osana luonnollista taustaa, mikä edellytti mukautumista veden erityiseen suolapitoisuuteen. Norjalaisilla oli ratkaisu.

Norjalaisilla oli myös ratkaisu ratkaisevan tärkeään kysymykseen, milloin operaatio olisi toteutettava. Yhdysvaltain kuudes laivasto, jonka lippulaiva on Italian Gaeta'ssa Rooman eteläpuolella, on järjestänyt 21 vuoden ajan joka kesäkuu Itämerellä suuren NATO-harjoituksen, johon osallistuu kymmeniä liittoutuneiden aluksia eri puolilta aluetta. Nykyinen kesäkuussa järjestettävä harjoitus [tunnetaan nimellä Baltic Operations 22 eli BALTOPS 22](#). Norjalaiset ehdottivat, että tämä olisi ihanteellinen peitesyy miinojen asettamiselle.

Amerikkalaiset tarjosivat yhden tärkeän elementin: he vakuuttivat kuudennen laivaston suunnittelijat lisäämään ohjelmaan tutkimus- ja kehitysharjoituksen. [Kuten merivoimat julkisti](#), harjoitukseen osallistui kuudes laivasto yhteistyössä merivoimien "tutkimus- ja sodankäyntikeskusten" kanssa. Merellä järjestettävä operaatio tapahtuisi Bornholm'in saaren edustalla ja siihen osallistuisi NATO:n sukeltajaryhmiä, jotka asettaisivat miinoja ja kilpailevat joukkueet käyttäisivät uusinta vedenalaista teknologiaa miinojen löytämiseksi ja tuhoamiseksi.

Se oli sekä hyödyllinen harjoitus että nerokas salaus. Panama City'n pojat hoitaisivat hommansa ja C4-räjähteet olisivat paikoillaan BALTOPS22:n loppuun mennessä, ja niihin olisi liitetty 48 tunnin ajastin. Kaikki amerikkalaiset ja norjalaiset olisivat jo kaukana ensimmäiseen räjähdykseen mennessä.

Päivät vähenivät. "Kello tikitti, ja olimme lähestymässä tehtävän valmistumista", lähde sanoi.

Ja sitten: Washington tuli toisiin ajatuksiin. Pommit sijoitettaisiin edelleen BALTOPS:n aikana, mutta Valkoinen Talo pelkäsi, että kahden päivän aika niiden räjäyttämiseen olisi liian lähellä harjoituksen loppua, ja olisi ilmeistä, että Yhdysvalloilla oli sormensa pelissä.

Valkoisella Talolla oli nyt uusi pyyntö: "Voisivatko kentällä olevat miehet keksiä jonkin tavan räjäyttää putkistot myöhemmin komennolla?"

Jotkut suunnitteluryhmän jäsenet olivat vihaisia ja turhautuneita presidentin näennäisestä päättämättömyydestä. Panama City'n sukeltajat olivat toistuvasti harjoitelleet C4:n sijoittamista putkistoihin, kuten he tekisivät BALTOPS:n aikana, mutta nyt Norjassa toimivan ryhmän oli keksittävä keino antaa Biden'ille, mitä hän halusi - kyky antaa menestyksekkäs räjäytyskäsky haluamallaan hetkellä.

CIA oli tottunut hallitsemaan mielivaltaisen, viime hetken muutoksen saamista. Mutta se myös uudisti joidenkin huolenaiheet koko operaation välttämättömyydestä ja laillisuudesta.

Presidentin salaiset määräykset toivat mieleen myös CIA:n pulman Vietnamin sodan aikana, kun presidentti Johnson käski kasvavien Vietnamin sodan vastaisten tunteiden vuoksi CIA:ta loukkaamaan peruskirjaansa, joka nimenomaan kielsi sitä toimimasta Amerikan sisällä vakoilemalla sotaa vastustavia johtajia sen selvittämiseksi, kontrolloiko kommunistinen Neuvostoliitto heitä.

Virasto suostui lopulta ja 1970-luvulla kävi selväksi, kuinka pitkälle se oli valmis menemään. Watergate-skandaalien jälkeen lehdissä julkaistiin paljastuksia siitä, miten virasto vakoili Yhdysvaltain kansalaisia, osallistui ulkomaisten johtajien salamurhiin ja horjutti Salvador Allende'n sosialistihallitusta.

Nämä paljastukset johtivat 1970-luvun puolivälissä senaatissa järjestettyihin dramaattisiin kuulemistilaisuuksiin, joita johti idaholainen Frank Church ja jotka tekivät selväksi, että viraston silloinen johtaja Richard Helms oli hyväksynyt, että hänellä oli velvollisuus tehdä, mitä presidentti halusi, vaikka se tarkoittaisi lain rikkomista.

Julkaisemattomassa suljetuin ovin lausunnossaan Helms selitti surullisesti, että "on melkein kuin tahraton sikiäminen, kun teet jotakin" presidentin salaisten määräysten mukaisesti. "Onpa se oikein, että sinulla pitäisi olla se, tai väärin, että sinulla on se, niin [CIA] toimii erilaisten sääntöjen ja perussääntöjen alaisena, kuin mikään muu osa hallitusta." Pohjimmiltaan hän kertoi senaattoreille, että CIA:n johtajana hän ymmärsi työskennelleensä kruunun, eikä perustuslain, hyväksi.

Norjassa työskentelevät amerikkalaiset toimivat saman dynamiikan mukaisesti ja alkoivat tottelevaisesti työskennellä uuden ongelman parissa - miten C4-räjähteet voitaisiin laukaista kauko-ohjatusti Biden'in käskystä. Tehtävä oli paljon vaativampi kuin Washingtonissa ymmärrettiin. Norjalaisryhmä ei voinut mitenkään tietää, milloin presidentti saattaisi painaa nappia. Tapahtuisiko se muutaman viikon, monen kuukauden, vai puolen vuoden, tai pidemmän ajan kuluttua?

Putkijohtoihin kiinnitetty C4 räjäytettäisiin lentokoneen lyhyellä varoitusajalla pudottaman kaikuluotauspoijun avulla, mutta menettelyyn tarvittiin edistyneintä signaalinkäsittelytekniikkaa. Paikalleen asennettuna mihin tahansa neljästä putkilinjasta kiinnitetyt viivästetyt ajastimet voisivat laueta vahingossa vilkkaasti liikennöidyn Itämeren taustamelujen monimutkaisesta sekoituksesta, joka muodostuu läheisistä ja kaukaisista laivoista, vedenalaisesta porauksesta, seismisistä tapahtumista, aalloista ja jopa merenelävistä. Tämän välttämiseksi kaikuluotainpoiju lähettäisi paikalleen asetettuna ainutlaatuisen matalataajuisen äänisarjan - joka muistuttaisi paljon huilun tai pianon ääniä - jotka ajastin tunnistaisi ja laukaisisi räjähteet ennalta asetetun tuntiviiveen jälkeen. ("Haluamme signaalin, joka on riittävän vahva, että mikään muu signaali ei voisi vahingossa lähettää pulssia, joka laukaisisi räjähteet", kertoi MIT:n tohtori Theodore Postol, tieteen, teknologian ja kansallisen turvallisuuspolitiikan emeritusprofessori. Postol, joka on toiminut Pentagonin merioperaatiopäällikön tieteellisenä neuvonantajana, sanoi, että Norjassa Biden'in viivyttämisen vuoksi ryhmän kohtaama ongelma oli sattumanvarainen: "Mitä kauemmin räjähteet ovat vedessä, sitä suurempi on riski, että pommit laukeavat satunnaisen signaalin seurauksena.")

Syyskuun 26. päivänä 2022 Norjan laivaston P8-valvontakone teki näennäisen rutiinilennon ja pudotti kaikuluotauspoijun. Signaali levisi veden alla ensin Nord Stream 2:een ja sitten Nord Stream 1:een. Muutamaa tuntia myöhemmin tehokkaat C4-räjähteet laukaistiin ja kolme neljästä putkesta poistettiin käytöstä. Muutamassa minuutissa suljettuihin putkistoihin jääneiden metaanikaasulammikoiden nähtiin leviävän veden pinnalle ja maailma sai tietää, että jotakin peruuttamatonta oli tapahtunut.

LASKEUMA

Välittömästi putki-iskun jälkeen amerikkalaiset tiedotusvälineet käsittelivät sitä kuin ratkaisematonta mysteeriä. Venäjä [mainittiin toistuvasti todennäköisenä syyllisenä](#) Valkoisesta Talosta tulleiden laskelmoitujen vuotojen innoittamana, mutta koskaan ei löydetty selkeää motiivia tällaiselle itsetuhoiselle teolle – pelkkää kosta lukuun ottamatta. Muutamaa kuukautta myöhemmin, kun kävi ilmi, että Venäjän viranomaiset olivat vaivihkaa hankkineet arvioita putkien korjauskustannuksista, [New York Times kuvaili](#) uutisia "vaikeuttavina teorioina siitä, kuka oli hyökkäyksen takana". Yksikään tärkeä amerikkalainen sanomalehti ei perehtynyt Biden'in ja alivaltiosihteeri Nuland'in aiemmin esittämiin putkia koskeviin uhkauksiin.

Vaikka koskaan ei ollut selvää, miksi Venäjä pyrki tuhoamaan oman tuottoisan öljyputkensa, ulkoministeri Blinken esitti presidentin toimille paljastavamman syyn.

Kun Blinken'iltä kysyttiin lehdistötilaisuudessa viime syyskuussa Länsi-Euroopan pahenevan energiakriisin seurauksista, [hän kuvaili](#) hetkeä mahdollisesti hyvänä:

"Se on mahtava tilaisuus poistaa lopullisesti riippuvuus Venäjän energiasta ja siten viedä Vladimir Putin'ilta mahdollisuus käyttää energiaa aseellisena keinona imperialististen suunnitelmiensa edistämiseksi. Tämä on hyvin merkittävää ja tarjoaa mahtavan strategisen tilaisuuden tuleville vuosille, mutta sillä välin olemme päättäneet tehdä kaiken voitavamme varmistaaksemme, että tämän kaiken seuraukset eivät jää maidemme kansalaisten ja itseasiassa

kansalaisten kannettaviksi koko maailmassa ."

Myöhemmin Victoria Nuland ilmaisi tyytyväisyytensä uusimman putkilinjan katoamiseen. Todistaessaan senaatin ulkosuhteiden komitean kuulemisessa tammikuun lopulla hän sanoi senaattori Ted Cruz'ille: "Minä kuten sinä, ja uskon, että koko hallinto on tosi iloinen saadessaan tietää, että Nord Stream 2 on nyt, kuten tykkäät sanoa, metalliromua meren pohjassa."

Lähteellä oli paljon enemmän kadunmiehen näkemystä Biden'in päätöksestä sabotoida yli 1500 mailia Gazprom-putkistoa talven lähestyessä. "No niin", hän sanoi puhuessaan presidentistä, "minun on myönnettävä, että sillä hepulla on pallit paikallaan. Hän sanoi tekevänsä sen ja teki."

Kysyttäessä, miksi hänen mielestään venäläiset eivät reagoineet, hän vastasi kyynisesti: "Ehkä he haluavat kyvyn tehdä samoja asioita kuin Yhdysvallat."

"Se oli kaunis peitetarina", hän jatkoi. "Sen takana oli salainen operaatio, joka sijoitti asiantuntijoita kentälle ja laitteita, jotka toimivat salaisella signaalilla."

"Ainoa virhe oli päätös tehdä se."